

Starting Over, Going Deeper: Internalizing Hashem's Message in a New Way for the New Year **פרשת כי תבוא \ הכנה לראש השנה - י"ח אלול, תשע"ה**

1) דברים (עקב) - פרק יא, פסוק יב
אָרְץ אֲשֶׁר ד' אֱלֹקֶיךָ דָרַשׁ אֶתְּךָ תָּמִיד עֵינֵי ד' אֱלֹקֶיךָ בְּהַ מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה.

2) מסכת מגילה דף לא:
תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבתשנה תורה קודם ראש השנה. מאי טעמא? אמר אביי ואיתימא ריש לקיש: כדי שתכלה השנה וקללותיה.

3) דברים (כי תבוא) - פרק כח
פסוק א - והיה אם שמוע תשמע בקול ד' אלקיך, לשמור לעשות את כל מצותיו, אשר אנכי מצוך היום ונתתך ד' אלקיך עליו על כל גווי הארץ
פסוק ב - ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך: כי תשמע בקול ד' אלקיך.
פסוק טו - והיה אם לא תשמע בקול ד' אלקיך, לשמור לעשות את כל מצותיו וחקותיו אשר אנכי מצוך היום ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגוך.
פסוק מה - ובאו עליך כל הקללות האלה ונדפוך והשיגוך עד השמדך כי לא שמעת בקול ד' אלקיך לשמור מצותיו וחקותיו אשר צוך.
פסוק סב - ונשארתם, במתי מעט, תחת אשר הייתם ככוכבי השמים לרב: כי לא שמעת בקול ה' אלקיך.

4) בראשית (וירא) - פרק כא, פסוק יב
ויאמר אלהים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע.

5) העמק דבר - שם (ר'נפתלי צבי יהודה ברלין זצ"ל, נצי"ב מוולאזין)
"שמע בקלה." ולא אמר שמע לקולה שמשמעות שיעשה כדבריה כלשון המקרא לעיל "וישמע אברהם לקול שרי", אבל "בקולה" משמעו שידקדק ויתבונן בדבריה. ועי' מש"כ בס' דברים ל' ב' הכרח לזה הכונה:

6) בראשית (וירא) - פרק כב, פסוק טו-יח
ויקרא מלאך ד' אל אברהם שנית מן השמים. ויאמר בי נשבעתי נאם ד' כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בך את יחידך. כי ברך אברכה וחרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער איביו. והתברכו בזרעך, כל גווי הארץ, עקב, אשר שמעת בקלי.

7) העמק דבר - שם (ר'נפתלי צבי יהודה ברלין זצ"ל, נצי"ב מוולאזין)
וכבר ביארנו כמ"פ דשמיעה בקול משמעו הבנה ודיוק בדבריו...

8) בראשית (תולדות) - פרק כו, פסוק ה
עקב אשר שמע אברהם בקלי, וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתי.

9) דברים (נצבים) - פרק ל, פסוק ב
ושבת עד ד' אלקיך, ושמעת בקלו, ככל אשר אנכי מצוך, היום: אתה ובניך, בכל לבבך ובכל נפשך.

10) העמק דבר - שם (ר'נפתלי צבי יהודה ברלין זצ"ל, נצי"ב מוולאזין)
ושמעת בקולו - ...אלא מכאן בנין אב דכל מקום דכתיב שמיעה בקול הכונה לדקדק בדבריו, ואם כן, אמר המקרא שמלבד שתשוב למצוה מעשית, עוד ושמעת בקולו ללמוד בדיוק התלמוד ובפולמוס המביא להוראה.

11) מסכת ערובין דף קב:
אמר לי: לא שמיע לי, כלומר לא סבירא לי

¹ בראשית (לך לך) - פרק טז, פסוק ב - "ותאמר שרי אל אברהם הנה נא עצרני ד' מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברהם לקול שרי."

12) בראשית (מקץ) – פרק מב, פסוק כג

וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שָׁמַע יוֹסֵף כִּי הִמְלִיץ בְּיַנְתָּם.

13) מסכת תענית דף יב:

היכי דמי מתנמנם? אמר רב אשי נים ולא נים תיר ולא תיר, דקרו ליה ועני, ולא ידע אהדורי סברא

14) רמב"ם – הלכות תשובה, פרק ג, הלכה ד

אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם...

15) דברים (כי תבוא) – פרק כו, פסוק יג

וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי ד' אֱלֹהֶיךָ בְּעֶרְתִּי הִקְדָּשׁ מִן הַבַּיִת וְגַם נִתְּתִיו לַלְוִי וְלַגֵּר לְיָתוֹם וְלָאֻלָּמָנָה כְּכֹל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי; לֹא עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ, וְלֹא שָׁכַחְתִּי.

16) מהרש"א – מסכת מגילה דף לא:

...קללות שבחוקתי נאמרו על בית ראשון... אבל קללות שבכי תבוא נאמרו על בית שני...

17) מסכת חגיגה דף ט:

מאי דכתיב "וְשָׁבַתְּם וְרֵאִיתֶם בֵּין צְדִיק לְרָשָׁע בֵּין עֶבֶד אֱלֹהִים לְאִשָּׁר לֹא עֲבָדוּ" (מלאכי ג, יח) - היינו צדיק היינו עובד אלקים, היינו רשע היינו אִשָּׁר לֹא עֲבָדוּ? א"ל עבדו ולא עבדו תרוייהו צדיקי גמורי נינהו, ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד.

18) דגל מחנה אפרים – פרשת צו (וכן בדרוש לפורים, פרשת ויקרא, ופרשת אחרי מות)

על דרך ששמעתי מן א"י זלחה"ה אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד (חגיגה ט' ב), היינו שיש בו אחד שהוא אלופו של עולם:

19) תהלים – פרק קלט, פסוק טז

גָּלַמִּי רָאוּ עֵינַיִךָ, וְעַל סִפְרְךָ פָּלַם יַפְתָּבוּ, יָמִים יָצְרוּ וְלֹא (וְלוֹ) אָחָד בָּהֶם.

20) ילקוט שמעוני – תהלים, רמז תתפח

ר' יהושע אומר מהו "ולו אחד בהם"? מימים שברא הקב"ה בחר לו אחד מהם, יום הכפורים או שבת.

21) תהלה לדוד על ספר תהלים – פרק קלט, פסוק טז (ר' דוד יצחק אייזיק מסקאליע זי"ע)

... "ימים יצרו" היינו ק', כמספר "ימים", "ולא אִחָד בָּהֶם" הרשעים אין מצרפים האחד למספר ה"ימים" שהוא ק' שיהי' ק"א שהוא הקדושה...

22) תהלים – פרק כז, פסוק ד

אֶחָת שְׂאֵלְתִי מֵאֵת ד' אוֹתָהּ אֶבְקֵשׁ: שְׁבַתִּי בְּבַיִת ד' כָּל יְמֵי חַיֵּי; לַחַזוֹת בְּנֹעַם ד' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

23) שו"ע – אורח חיים, סימן תקצו, סעיף א

לאחר התפלה מריעים תרועה גדולה בלא תקיעה...

24) משנה ברורה – שם, ס"ק א

מריעים תרועה גדולה – כדי לערבב השטן שלא יקטרג עליהם אחר התפילה שהולכים ואוכלים ושותים ושמחים לומר שאינם יראים מאימת הדין, אבל אין אנו נוהגין כן, רק בסיום תקיעה אחרונה של השלמת מאה קולות כמו שנבאר לקמיה המקרא אומר תקיעה גדולה והתוקע מאריך בה יותר משאר תקיעות [מט"א]:

25) לב שמחה – ראש השנה, שנת תשמ"ב, עמ' 86-85² (ר' שמחה בונם מגור זי"ע)

"אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה" (תהלים פט, טז), יודעי בגימ' מאה, מאה קולות, היום תקע הבעל תוקע תקיעה נוספת, אצל הספרדים יש מנהג עתיק להוסיף עוד תקיעה, הרמז "יודעיי" עם הכולל מאה ואחד, מאה ויחודו של עולם.

26) אותך אבקש – מאמר "רוצה קשר"³, עמ' 163 (ר' אברהם צבי קלוגער שליט"א)

כשמדבר ברוחניות על "עליה", הכוונה בעצם ל"העמקה".

² וע"ע בעמ' 92 שציין לגמ' חגיגה דף ט; אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד.
³ מאמר לימי בין המצרים